

Pekár Gyula : Az ördög az Ámen árnyékában. Harminc elbeszélés. 1933. Singer és Wolfner kiadása.

A szerző három csoportra osztja elbeszéléseit. A *régi jó idők* cím alá néhány történeti novellát foglal, a *Változatok az örök-egy híron* a szerelmi tárgyú, a *Több dolgok vannak földön és egen...* fantasztikus novelláinak közös címe. A sokat utazott, sokat tapasztalt és sokat tanult író széleskörű műveltségére vall a novellák témagazdagsága. Képzetele otthonos lévén a magyar és világtörténetben, a modern Magyarországon és a külföldön, egyforma könnyedséggel lesz kalauzunk a keresztes háborúk, az olasz renaissance, Thököly, I. Ferenc korában, vagy a szabadságharcban, Pesten éppen úgy, mint Bretagneben. Így novelláskötete elsősorban mulattató, változatos és színes olvasmány a mai szürke és keserű világ fáradtlelkű olvasói számára.

A humor és komikum iránti erős érzékre valló vígjáték-, sőt operett-szerű elbeszéléseivel (*Muki basa*, *Hajnalka és a becsületszó*, *Jóbarátok*) megneveltet, a komolyakkal pedig kellemesen mulattat bennünket.

Pekár romantikus író, ki meséiben szereti a hatásra számító bonyolítást és jelenetезést, a mese-, monda- vagy legendaszerű fantasztikumot, úgy-hogy nem egyszer Jókai képzetele tanítványának érezzük. Az ismert és közkeletű romantikus motívumok feldolgozásában azonban mindig izléses és modern. Hőseiül is szeret érdekes, néha regényesen túlméretezett alakokat választani, amilyen pl. a legendás híró, csodálatosan vakmerő Bajonthyay honvédfőhadnagy, az öregkorában is nagy nőhódító herceg, vagy a legsnájdigabb és leg-hóbortosabb lovastiszt, br. Hohenbrand. A környezetrajzban is szereti az erősen hangulatosat, színeset, a mindennapitól valamiképpen eltérőt.

Általában kedveli a romantikus világitást, amelyet igen sokféle módon, hol élesen, hol tompábban, hol csak egészen halványan vetít elbeszéléseinek meséire, alakjaira és jeleneteire.

Pekár különben vérbeli elbeszélő. Amilyen kitűnő causeur az életben, éppen olyan kedvvel meséli el történeteit: a világfi eleganciájával, fordulatosan, érdekesen; alakjait jellemzetesen, sokszor elmés dialógusokban beszélteti. Stílusa finom árnyalati változatokat mutat a modern könnyedségtől a zamatos, ódonszerű archaizálásig. *Szinnyei Ferenc.*

Szántó György : Stradivari. Erdélyi Szépművés Céh, 1933. Géníus kiadása.

Korlátlan fantázia, amit Szántó «kozmosznak» szeretne érezni: ez a *Stradivari*, a hegedű története három évszázadon keresztül. A Stradivarik, Amatik, Guarnerik élete, egy Stradivari-hegedű tulajdonosainak haljós végzete és ezek utódainak rejtélyes összetalálkozása az utolsó tulajdonos, Kurt von Thiessen körül: ebből a három vastag szálból fonódik egybe a regény bonyolult, sokszor zavaros meséje. Időrend és meselogika hiányzik, vele együtt minden, ami a regényt regénnyé teszi. A regény elnevezés ellen különben is tiltakozik az író, munkáját *hegedűversenynek* nevezi. Az ilyen túlzott képzelet számára ez a zenei műfaj talán még nagyobb megkötöttséget jelent, de Szántó keresztülviszi szándékát: főtémákat és mellék-témákat szólaltat meg, kettősfogásokat ír a vezérkönyvbe. Önmagát a verseny előadóművészenek is tartja egyúttal, akinek állandó kapcsolatban kell lennie közönségével. Izgágáskodik a dobogón. Néha leereszti a hegedűt és leszólongat hallgatóihoz. Közli a műhelytitkokat, megnevezi forrásait, olykor életkörülményeiről is tudósít és bocsánatot kér, hogy az érzéki részeket az óvatos kiadóra és a lektorokra való tekintettel kénytelen mel-